

Vabadussõjalased Läänemaal

4). Eesti Vabadussõjalaaste Liidu Haapsalu osak.liikmete nimekiri

ERA.1.7.94

Nr.	Name	Erlukoh
1.	H. Friegut	Kalda tn.l.
2.	J. Jansson	Ladla 4.
3.	H. Kjellberg	Pasti 23.
4.	T. Kochas	Uuruparts 4.
5.	A. Reesemann	K. L. starp.
6.	H. Ranta	Pasti tn. 23.
7.	E. Kihlström	Maskhaigraja.
8.	E. Ristonen	Badam tn. 5.
9.	E. Ristonen	Metsa tn. 45.
10.	E. Ristonen	S. Loosai * 9.
11.	E. Ristonen	Uus. tn. 1.
12.	E. Ristonen	Vesi tn. 17.
13.	E. Ristonen	Asukkila v.
14.	F. Melts	S. Liiva tn. 4.
15.	G. Kihlström	Uus. tn. 44.
16.	G. Kihlström	Ungri Rulapäda.
17.	E. Jukknes	Jama tn. 6.
18.	E. Jukknes	Uus. tn. 11.
19.	E. Kihlström	Pasti tn. 40.
20.	A. Krahl	Holma tn. 4.
21.	J. Kihlström	Pasti tn. 12.
22.	J. Kihlström	Pasti tn. 44.
23.	J. Kihlström	Vämm tn. 18.
24.	J. Seer	Koold tn. 37.
25.	J. Mikkola	U. Sedan tn. 119.
26.	J. Mikkola	U. Sedan tn. 119.
27.	A. Leaso	Pasti tn. 40.
28.	R. Vilhunus	Kalvi tn. 28.
29.	R. Vilhunus	Uus. tn. 1.
30.	A. Laagus	Pasti tn. 12.
31.	A. Norroves	Pasti tn. 18-2.
32.	A. Päts	Kalvi tn. 17.
33.	A. Päts	Uus. tn. 1.
34.	G. Kangro	S. Loosai tn. 13.
35.	A. Niemi	Kalvi tn. 28.
36.	A. Niemi	Uus. tn. 1.
37.	M. Unives	Kalvi tn. 28.
38.	A. Salm	Uus. tn. 1.
39.	A. Salm	Kalvi tn. 28.
40.	F. Sillastu	Uus. tn. 1.
41.	H. Roostal	Pasti tn. 18-2.
42.	F. Roostal	Kalvi tn. 17.
43.	F. Roostal	Uus. tn. 1.
44.	A. Saar	- do -
45.	J. Saarval	Metsa tn. 5.
46.	J. Saarval	Uus. tn. 1.
47.	A. Valt	Uus. tn. 1.
48.	A. Valt	Jäse tn. 4.
49.	A. Valt	Kalda tn. 13.
50.	P. Gross	Kalda tn. 20.
51.	P. Gross	Kalda tn. 20.
52.	V. Vorms	Pirilävalve.
53.	V. Vorms	Rasiperas.
54.	V. Vorms	Mikuli t. 6.
55.	A. Rööman	Uus. tn. 1.
56.	E. Tikkernuoma	Vämm tn. 18.
57.	E. Uusi	Kalvi t. 13.
58.	R. Medall	Kalvi tn. 2.
59.	R. Medall	Kalba tn. 27.
60.	A. Rand	Endla tn. 1.
61.	A. Reinhold	Karja tn. 23.

Nr.	N i n i l	E l u k e h t
60.	O. Valder.	Hausmäki asumud. II.
61.	J. Silfman	Kooll t. 4.
62.	S. Elonen	S. Liivila 32.
63.	K. Baumann	Lembööti 9.
64.	A. Laike	Li. K. Väistö 14. Eppre.
65.	A. Alton	Koikula 16.
66.	J. Schenck	Pirilävali.
67.	A. Laike	Li. K. Väistö 14. m. 2 k.l.
68.	J. Marttila	Vieksamanni 1.
69.	P. Pihlaja	Tapanaja 5.
70.	O. Åberg	Uuna tn. 10.
71.	T. Laike	Uuna tn. 16.
72.	K. Sepp	Karj. tn. 20.
73.	K. Peltola	Buu tn. 13.
74.	J. Vesterhus	Akkala tn. 16.
75.	J. Väistö	Vieksamanni 1.
76.	A. Viitasaari	Li. K. Väistö 14.
77.	S. Habermann	Purkka p.k. Tahukkila.
78.	J. Marttila	Uunemäki.
79.	J. Norvick	Porkkala tn. 4-6.
80.	A. Laike	Uunemäki tn. 4.
81.	H. Galk	Kramni tn. 8.
82.	A. Viitasaari	Väistö tn. 10.
83.	A. Kroba	
84.		
85.		
86.		
b) töötajad-lühikas:		
1.	H. Rosenberg	Vieksamanni tn. 29.
2.	H. Saks	Saua tn. 12.
3.	H. Palmas	Kihkolu pag.
4.	O. Sulia	Kaasuvu t. 14.
5.	H. Laike	Kihkolu pag.
6.	H. Univer	Kihkolu tn. 4.
7.	V. Univer	- do -
8.	H. Karlik	Rauhalahti jk. 2 + 4.
9.	A. Kaspenberg	Turpala 5.
10.	P. Täken	Embla tn. 6.
11.	A. Laike	Akkala v. Mägaril.
12.	A. Stahlberg	Uunemäki tn. 10.
13.	V. Mäkinenhd	Mihkili t. 7.
14.	A. Kihkolu	Kihkolu tn. 19.
15.	K. Kivi	Li. K. Väistö 14.
16.	A. Väistö	Porkkala tn. 36-6.
17.	A. Kihkolu	Mihkili tn. 6.
18.	H. Elonen	Uunemäki.
19.	H. Miettus	- do -
20.	K. Kihkolu	Karj. tn. 27.
21.	K. Säät	Turpala 1.
22.	E. Jaani	Väistö tn. 23.
23.	M. Suhonen	Uuna tn. 22.
24.	H. Laike	Turpala 1.
25.	H. Tikevannan	Väistö tn. nr. 38.
26.	J. Scheinin	
27.	A. Aaltonen	Porki tn. 21.
28.	A. Tollkauer	Akkala t. 21.
29.	H. Ojls	Uunemäki.
30.	J. Ojls	Uunemäki tn. 22.
31.	A. Pank	Kihkolu tn. 26.
32.	J. Kivi	
33.	K. Kihkolu	Kaasuvu t. 12.
34.	P. Pihla	Turpala 4.
35.	E. Söer	Kihkolu tn. 1.
36.	J. Tarts	Kihkolu tn. 10.
37.	F. Tornoff	Vieksamanni 32-5.
38.	J. Olapainen	Väistökrulli 8.
39.	N. Kallmann	Masa v. Käskikila.

No.	N i n i	B l u k o h t
41.	L. Nilsson	Västra tn. 13.
42.	J. Nordin	Lev. tn. 8.
43.	A. Korsen	Ihaka tn. 7.
44.	J. Karlsson	Kärle. tn. 1.
45.	H. Karlsson	Mjölby tn. 17.
46.	H. Karlsson	Söderm. tn. 17.
47.	J. Mutt	Söder. tn. 13.
48.	M. Stein	Västra tn. 40.
n) N a l s e k t s t o n .		
1).	E. Bäckström	Karle. tn. 23.
2).	E. Ekdal	Lembö. 5.
3).	S. Koppel	Ekté tn. 6.
4).	E. J. Rasmussen	Karl. tn. 1.
5).	E. Kruusberg	Lilla. tn. 4.
6).	B. Kreis	Rost. tn. 25.
7).	E. Pajuson	Uusimla.
8).	E. Pajuson	Kalda. tn. 55.
9).	M. Kvarnström	Kalda. tn. 4.
10).	A. Ullerup	Ponti. tn. 2.
11).	E. Ranta	Loval. tn. 23.
12).	L. Häkkinen	Ponti. tn. 7.
13).	A. Rääts	Turp. 7.
14).	E. Ranta	Karje. tn. 10.
15).	E. Ranta	Karje. tn. 5.
16).	M. Tarto	Passi. tn. 1.
17).	M. Tarto	Fürku.
18).	M. Tarto	Uusimla.
19).	B. Mohn	Kalda. tn. 4.
20).	V. Finning	Lehbita. tn. 8.
21).	E. Burki	Tallinna. mnt. 37.
22).	M. Michaels	Lehbita. tn. 4.
23).	A. Matanat & Reeder	Pöllu. tn. 1.
24).	E. Mikkola	Kalde. t. 1.
25).	L. Petagni	Kventtula. 2.
26).	E. Mikkola	Kventtula. 2.
27).	M. Päts	Kventtula. 1.
28).	R. Martson	Mihkli. 1-5.
29).	L. Vötting	Kuus. tn. 1.
30).	E. Mikkola	Koldum. 23.
31).	M. Pank	Lembö. 17.
32).	L. Silts	Lehbita. tn. 2-1.
33).	E. Mikkola	J. Länsi. tn. 2.
34).	M. Paasikallio	Karje. tn. 21.
35).	G. Tolkkonen	Seur. tn. 1.
36).	E. Mikkola	Ponti. tn. 23-b.
37).	E. Käri	Uusimla.
38).	L. Oja	Ponti. tn. 23.
39).	E. Mikkola	Turp. 23.
40).	E. Mikkola	Karje. tn. 18.
41).	E. Gross	S. Länsi. tn. 4.
42).	L. Saareni	- do -
43).	E. Mikkola	Uusimla.
44).	H. Jurksan	- do -
45).	L. Lasur	S. Länsi. tn. 32.
46).	E. Mikkola	Lehbita. tn. 9.
47).	T. Eiken	Västra tn. 21.
48).	S. Reumann	Västra tn. 21.
49).	J. T. Tahkela	Västra tn. 21.
50).	E. Mikkola	Kalvet. 23.
51).	H. Jeani	Västra tn. 19.
52).	H. Pihlaja	Ponti. tn. 40.
53).	D. O. Uusinen	Ponti. tn. 40.
54).	E. Mikkola	Sadama. 23.
55).	E. Norvåk	Ponti. tn. 40.
56).	M. Tarik	Sadama. 23.

EVL-i Haapsalu osakonna liikmete nimekiri

EAÖK Haapsalu Maria-Magdaleena kogudus

EAÕK Läänemaa praost, Haapsalu Maria-Magdaleena koguduse ülempreester ja Haapsalu 2. algkooli juhtaja Jakob Mutt (1879–1948) astus EVL-i toetajaliikmeks 1933. a lõpus ning valiti jaanuaris 1934 vabadus-sõjalaste rahvaliikumise nimekirjas Haapsalu linnayolikokku.

ERA.1.5.1354

Elmar Räästas (1902–1941) oli Vabadussõjas teeninud allohvitserina soomusrongil nr 2 ja hiljem töötanud kriminaalpolitseis assistendi. Vabadussõjalaste liikumisega liitus ta 1930. aastal. Räästas oli EVL-i nõukogu liige ja Lääne maakonnajuhatuse esimees, kuid ta tagandati ajakirjanduses puhkenud skandaali tõttu detsembris 1933 keskjuhatuse otsuseks kõigist EVL-i ametitest.

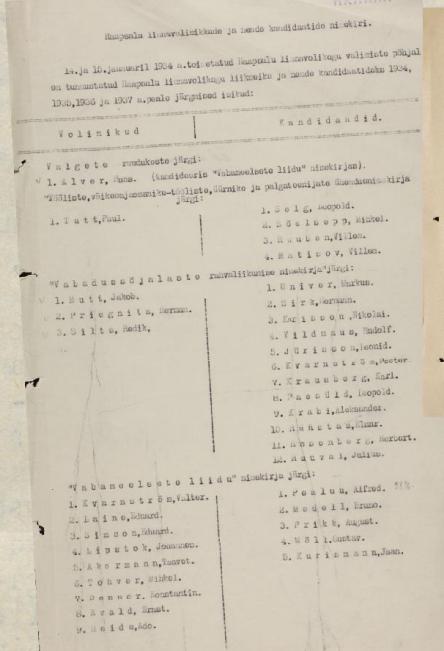
Jaan Kannelaud (1897–1978) võttis Vabadussõjast osa vabatahlikuna soomusrongil Kapten Irw. Insenerina töötanud Kannelaud oli EVL-i Märjamaa osakonna esimees ja ellukutsuja ning Lääne maakonnajuhatuse abiesimees.

Vabadussõjalased valimistel

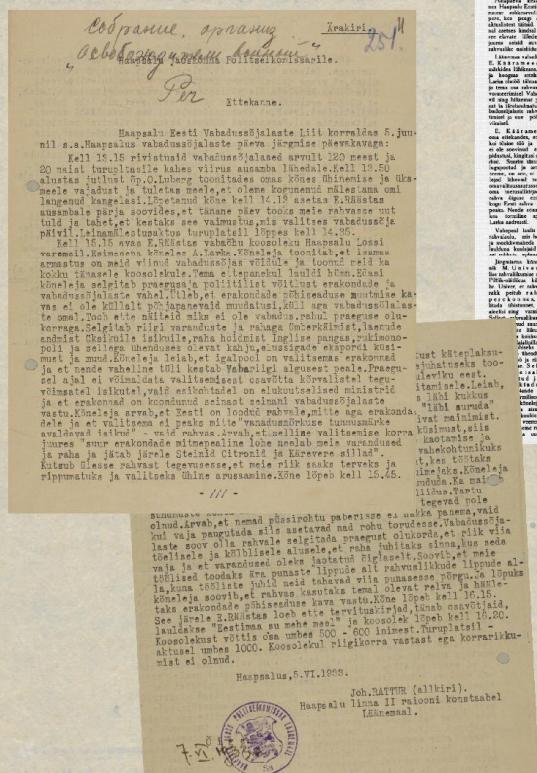
14.-15. jaanuaril 1934 valiti Vabadussõjalaste rahvaliikumise nimekirja järgi Haapsalu linnavolikokku Jakob Mutt, Herman Priegnitz ja Redik Silts.

ERA.4209.1.819

ERA.4209.1.819

Haapsalu 15-st vabadussõjalaste kandidaatid osutus valituks kolm.

ERA.949.1.88a

Politsei konstaabli ettekanne Haapsalu vabadussõjalaste päeva kohta. Venekeelsed märkmed näitavad ka hilisemate okupatsioonivõimude huvi.

Lääne Teataja 13.01.1934

Kihutuskoosolek. Alver, Leesmann ja Viltenfeldt vahelküüdjadena.

Neljapäeva öhtul pidasid Kino ruumides Vabadussõjalased valimisel kõnekoosolekut. Koolekul esinesid kõnedega R. Silts ja Dr. Mäe - Nõmmelt. Osavõtjaid oli rohkelt. Kõneleja Silts arvustas linnavõltsuse tegevust, leidis, et suvemurdeks kulus künd kavand linnal ülejõe, mille töötu tuloks organiserida koor Superlanna asutamine. Aafrika randa olla vildak-politika. Kuna see oleks pidanud olema Paralepa rannas Järgmisena rääkis pikemalt Dr. Mäe. maailma majan-

duskriisi sildpühjustest, õigustades Vabadussõjalaste liikumist ja maha tehe erakondi, mis kutsus välja veele hüüdajaid. Võrreldes hüüdaja teks olnud tundud isikud Alver ja üks maapoiss Leesmann. Viltenfeldt eemaldati kuid teisi ei puudutatud. Eriti võorastust äratas linnapea Alveri vahelküüdide pealegi oldi need labakunagi.

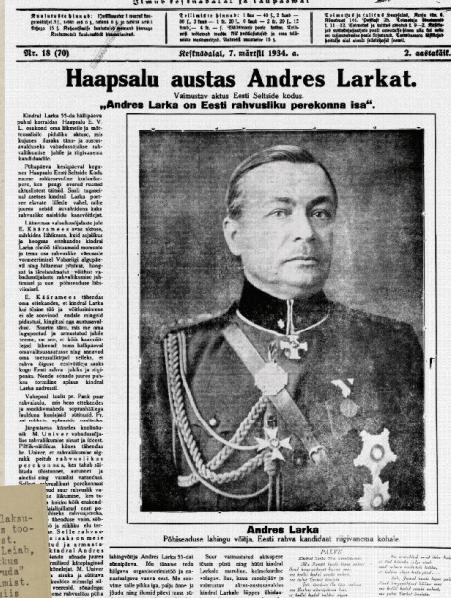
Vahelküüdjalale Leesmannil vastas Dr. Mäe: „Teie nimel punastaks, et tal sarnane poeg on.“

ERA.F130SM.1.6999 Hermann Priegnitz.

Hermann Priegnitz (1891–1942) teenis Vabadussõjas Tallinna tagavarapataljonis, kolmanda diviisi tagavarapataljonisjateisesjalaväepataljonis. Juuksurina töötanud Priegnitz oli EVL-i Haapsalu osakonna Lääne maakonnajuhatusse sekretär. 1934. a valiti ta Vabadussõjalaste rahvaliikumise nimekirjas Haapsalu linnavolikokku.

Lääne Teataja

Lääne Teataja 07.03.1934

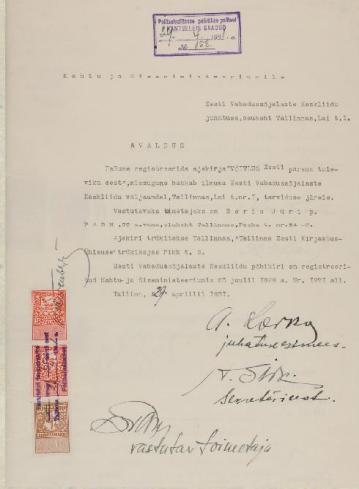
Siht

Võitlus ajakirjanduses

Suur osa poliitilist võitlust ja sellega kaasnevat vastaste mustamist leidis aset ajakirjanduse veergudel.

**Vabadussõjalased süüdistasid erakondi üldiselt korruptsioonis ja konkreet-
selt sotsialiste klassiviha õhutamises. Sotsalistid vastasid ka rängimate
süüdistustega, minnes isegi nii kaugele, et väitsid nagu teinuks vabadussõ-
jalased koostööd Hitleri ja baltisakslastega ning kavandanuks riigipöoret.**

ERA.1.7.1381

1931. a pärast EVKL-i teist kongressi asutatud ajalehe Võitlus kirjastamise anti 1932. a mais üle samanimelisele kirjastusühingule. 1932. a jaanuarist hakkas Võitlus ilmuma kaks korda kuus ja sama aasta juulist neli korda. 1933. a aprillist ilmus iga nädal kolm numbrit. Lehe vastutavad toimetajad olid Boris Parim, Jaan Paas ja August Klasmann.

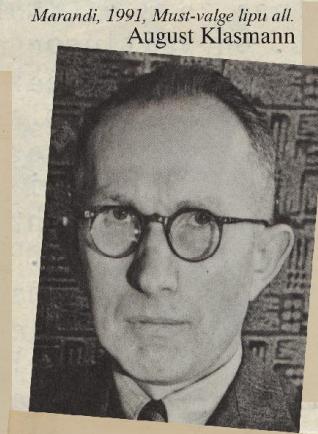
Võitlus 27.01.1934

Võitlus 20.01.1934

Rahva Sõna 15.11.1933

Marandi, 1991, Must-valge lipu all
— August Klasmann

Ilmub 3 korda nädalas.
Tellimisehind: 6 kr. aastas, 50 snt. kuus.
Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused üle riigi.

ERA.949.3.34 1933. a

Rahva Sõna 09.08.1933
Vabadussõjalaste süüdistamine riigi-
pöördes sai alguse ajakirjandusest.

Maa Hääl 29.01.1934

Eesmärgiga Võitlus päevaleks muuta otsid vabadussõjalased Saksamaalt kasutatud trükitimana, mida vastased kujutasid „Hitleri kingitusena”. Masinaid enne riigipöörat kasutusele võtta ei joutud.

Rahva Sõna 09.08.1933

...valimistest...

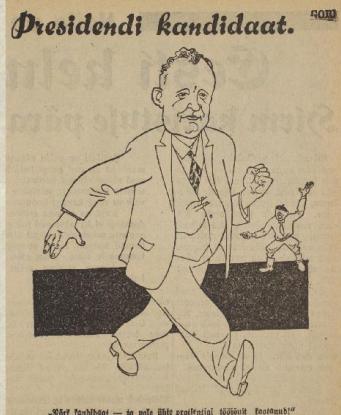

Võitlus 30.11.1933

Kavalus toimis ja isegi ootamatult hästi: näiteks Läänemaal kustutati vahetult pärast riigipöörat vallavalitsuse nimekirjadest ka sellised kandidaadid, kellel vabadussõjalastega peale laenatud nime midagi ühist ei olnud.

Rahvaleht 20.01.1934

Maa Hääl 11.12.1933

Võitlus 15.02.1934

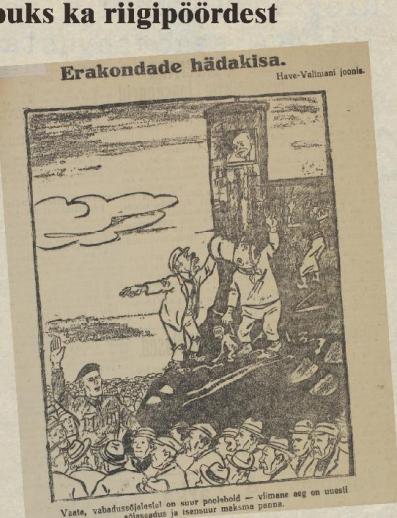
Võitlus 30.01.1934

Rahvaleht 13.03.1934

Võitlus 06.03.1934

Võitlus 13.03.1934

See karikatuur pidi ilmuma 13. märtsil, päev pärast erakondade heakskiidul toimunud riigipöörat.

Maa Hääl 12.03.1934